

GLEDALIŠKI LIST

SEZONA
1923'24

ŠTEVILKA 10

IZDAJA UPRAVA
NARODNEGA
GLEDALIŠČA
V LJUBLJANI

KOSTA VUKAŠINOVIĆ

LJUBLJANA, Dunajska cesta številka 1/a
Palača Ljubljanske kreditne banke

Trgovina modnih čevljev in usnatih izdelkov:

— Listnice - Damske torbice —

Poročalni usnjeni predmeti i. dr.

Samoprodaja in zaloga izdelkov tovarne „PETOVIA“, d. d.

Jadranska banka BEOGRAD

Dionička glav. . . Din 60,000.000

Rezerva Din 30,000.000

Podružnice:

Bled, Cavtat, Celje, Dubrovnik, Hercegnovi, Jelsa, Jesenice, Ljubljana, Maribor, Metković, Prevalje, Sarajevo, Split, Šibenik, Tržič, Zagreb,

Amerikanski odio.

Naslov za brzozavke: Jadranska

Afiliirani zavodi:

Jadranska banka: Trst, Opatija, Wien, Zadar; *Frank Sakser State Bank*, Cortland Street 82, New-York City, *Banco Yugoslavo de Chile*, Valparaiso, Antofogasta, Punta Arenas, Puerto Natales, Porvenir.

Najfinejša svetlobna telesa

za stanovanja, vile, banke, bare, kine itd. kakor:

lestence, namizne, stoječe svetiljke itd. itd.

v vsakem poljubnem slogu, tudi po doposlanih načrtih, izdeluje v kovini, lesu, svili, steklu itd. edina jugoslovenska

Svetlobna industrija „VESTA“.

Naročila samo na atelje „VESTA“, Ljubljana, Kolodvorska ul. 8/l.

SPORED.

DRAMA.

Začetek ob 8. uri zvečer.

Torek,	4. decembra	Danes bomo tiči	Red C
Sreda,	5. "	Zaprto.	
Četrtek,	6. "	Smrt majke Jugovića . . .	Red A
Petek,	7. "	Kar hočete	Red D
Sobota,	8. "	ob 3. uri popoldne Hamlet	Izven
Nedelja,	9. "	ob 3. uri pop. Kar hočete. Ljudska predstava	Izven
Nedelja,	9. "	ob 8. uri zvečer Danes bomo tiči	Izven
Ponedeljek,	10. "	Osma žena	Red B
Torek,	11. "	Zaprto.	

OPERA.

Začetek ob pol 8. uri zvečer.

Torek,	4. decembra	Psoglavci	Red E
Sreda,	5. "	Zaprto.	
Četrtek,	6. "	ob 4. uri pop. Janko in Metka. Mladinska predstava . . .	Izven
Petek,	7. "	Gospodovski sen	Red B
Sobota,	8. "	Mignon. Ljudska predstava	
Nedelja,	9. "	Gospodovski sen	Izven
Ponedeljek,	10. "	Zaprto.	

Uprava si pridržuje pravico spremembe sporeda in zasedbe.

Priporoča se

stara, solidna
tvrđka

J. Maček

največja zaloga
oblek na
Aleksandrovi cesti
samo št. 12

J. Wanek, Ljubljana, Sv. Petra c. 19
krznar in izdelovatelj čepic

Velika izbira raznovrstnih kož, moderniziranje plaščev
in kolje v najmodernejših modele.

Danes bomo tiči.

Veseloigra v štirih dejanjih (osmih slikah). Spisal J. Nestroy.

Poslovenil * * *

Režiser: O. ŠEST.

Plavec, trgovec v malem mestu		g. Lipah
Minka, njegova sestranka in varovanka . . .		gna Gorjupova
Bobek, trgovski pomočnik	} pri Plavcu {	. . . g. Rogoz
Matiček, vajenec		. . . g. Plut
Zmikavec, hlapec		. . . g. Sancin
Jera, hišna		. . . gna Rakarjeva
Melhijor, hlapec brez službe		g. Kralj
Drugovič		g. Drenovec
Poskočil, krojaški mojster		g. Skrbinšek
Globočnikova, trgovka z modnim blagom .		ga P. Juvanova
Jelovškova, vdova		ga Wintrova
Cvetkova, Plavčeva svakinja		ga Medvedova
Komar		g. Jan
Tina, izdelovalka lišpa		gna V. Juvanova
Liza, služkinja pri gospodični Cvetkovi . .		gna Ješkova
Hišnik		g. Kumar
Kočijaž		g. Jerman
Stražnik		g. Cesar
Grabež, potepuh		g. Terčič
Prvi natakak		g. Medven
Drugi natakak		g. Smerkolj

Dejanje se vrši pri Plavcu, v malem mestu, potem v bližnji stolici in na koncu spet pri Plavcu.

Po četrti sliki daljši odmor.

Salon za dame in gospode

EMIL NAVINŠEK

šef vlasuljar slov. opere in drame v Ljubljani

Izposojevalnica gledaliških lasulj in potrebščin

Smrt majke Jugovića.

Dramska pjesma u tri pjevanja od Ive Vojnovića.

Režiser: ROGOZ.

Majka Jugovića	ga Rogozova
Prva snaha	gna M. Danilova
Druga snaha	gna Rakarjeva
Treća snaha	gna Juvanova
Četvrta snaha	gna Ježkova
Peta snaha	gna Kovačičeva
Šesta snaha	gna Gorjupova
Sedma snaha	gna Artlova
Osma snaha	ga Medvedova
Deveta snaha Angjelija	ga Šarićeva
Kosovka djevojka	ga Danilova-Balatkova
Jedna baka	ga Juvanova
Damjan Jugović	g. Rogoz
Slijepac guslar	g. Skrbinšek
Bakin unučić	g. Tavčar
Jedan čobanin	gna Gorjupova
1. glasnik	g. Drenovec
2. glasnik	g. Peček
I. } Turčin {	g. Sancin
II. }	g. Cesar
III. }	g. Smerkolj

Djeca Jugovići, kopljanici turski, hrišćanski zarobljenici, hrišćanski kopljanici, starci, žene, djeca, ranjenici, narod itd. itd.

Glas zarobljenika turskog.

Glas zvijezda-krijesnica.

Glas noćnog vjetra.

Prva su dva pjevanja na čardaku Jug Bogdanove kule, a treće na Kosovu. Dobà: O Vidovdanu god. 1389.

KAR HOČETE.

Komedija v petih dejanjih. Spisal William Shakespeare.
Poslovenil Oton Župančič.

Režiser: O. ŠEST.

Orsino, vojvoda ilirski	g. Drenovec
Sebastijan, mlad plemič, Violin brat	g. Kralj
Antonio, pomorski kapitan, Sebastijanov prijatelj	g. Terčič
Pomorski kapitan, Violin prijatelj	g. Medven
Valentin, } plemiča v vojvodovi službi {	g. Cesar
Curio, }	g. Markič
Vitez Tobija Rig, Olivijin stric	g. Peček
Vitez Andrej Bledica	g. Šest
Malvolio, Olivijin dvornik	g. Rogoz
Fabijan, } v službi pri Oliviji {	g. Gregorin
Norec, }	g. Skrbinšek
Menih	g. Lipah
Olivija, grofica	ga Wintrova
Viola, Sebastijanova sestra	ga Šaričeva
Marija, Olivijina hišna	ga Juvanova
Birič	g. Sancin
Sluga pri Oliviji	g. Kumar

Dvorjani, biriči, sluge.

Godi se v ilirskem mestu in na bližnji morski obali.

Po drugem dejanju daljši premor. — Godbo zložil Anton Balatka.

Najugodnejši nakup igrač in primernih daril za Božič in Novo leto

Vaso Petričič pri tvrdki **nasl. J. Samec**

Ljubljana, Mestni trg št. 21.

HAMLET

kraljevič danski.

Žaloigra v petih dejanjih. Spisal William Shakespeare.
Poslovenil Ivan Cankar.

Režiser: O. ŠEST.

Klavdij, kralj danski	g. Skrbinšek
Hamlet, sin prejšnjega in nečak sedanjega kralja . . .	g. Rogoz
Polonij, prvi komornik.	g. Lipah
Laertes, njegov sin	g. Kralj
Horacij, Hamletov prijatelj	g. Peček
Voltimand,	g. Markič
Kornelij,	g. Kumar
Rozenkranc, } dvorniki {	g. Drenovec
Gildenstern, }	g. Smerkolj
Osrik,	g. Sancin
Plemič	g. Bertok
Marcel, } častniki {	g. Medven
Bernardo, }	g. Sancin
Francisko, vojak.	g. Smerkolj
Rajnold, sluga Polonijev	g. Cesar
Fortinbras, kraljevič norveški	g. Gregorin
Duh Hamletovega očeta, prejšnjega kralja Hamleta. . .	g. Terčič
Prvi igralec	g. Danilo
Drugi igralec	g. Sancin
Tretji igralec	g. Kumar
Igralka	gna Gorjupova
Sluga	g. Bertok
Duhovnik	g. Markič
Prvi grobar	g. Plut
Drugi grobar	g. Cesar
Gertruda, kraljica danska in Hamletova mati.	ga Medvedova
Ofelija, Polonijeva hči	ga Saričeva

Osebe v igri:

Prolog	g. Kumar
Kralj	g. Danilo
Kraljica	gna Gorjupova
Lucijan, kraljev nečak.	g. Sancin

Gospodje in gospé z dvora, častniki, vojaki, sluge.

Vrši se v Helsingöru na Danskem.

Glasbo zložil A. Balatka. — Po tretjem dejanju daljša pavza.

OSMA ŽENA.

Komedija v treh dejanjih in štirih slikah. Spisal A. Savoir.
Poslovenil dr. F. S.

Režiser: B. PUTJATA.

Brown	g. Putjata
Hubert	g. Rogoz
Marki	g. Danilo
Cok	g. Medven
Tajnik	g. Jan
Matard	g. Jerman
Natakar	g. Sancin
Monna	ga Nablocka
Lucienne	gna Mira Danilova
Miss Georg	ga Medvedova

Dejanje se vrši v Ostendu in Parizu.

Čas: Sedanjost.

Toalete g. Rogoza so nabavljene pri tvrdki Drago Schwab.

L. ROT :-: LJUBLJANA
GRADIŠČE 7
ZALOGA, IZDELAVA KOŽUHOVINE

IVAN PERDAN, LJUBLJANA
Veletrgovina specerijskega blaga
Glavna zaloga Ciril in Metodovih vžigalic

Dobrovoljačka banka, d. d. v Zagrebu
podružnica **LJUBLJANA**
Telef. inter. št. 5 in 720 Dunajska cesta št. 31
Izvršuje vse bančne posle najkulantneje

PSOGLAVCI.

Opera v treh dejanjih (šestih slikah). Besedilo napisal po romanu Jiraskovem Karel Šipek. Vglasbil Karel Kovařovic.

Dirigent: A. BALATKA.

Režiser: O. ŠEST.

Jan Sladký Kozina, kmet iz Ujezda		g. Šimenc
Hanči, njegova žena		ga Lewandovska
Stara Kozinova, njegova mati		ga Valouškova-Borova k. g.
Krištof Hruba, rihtar iz	kmetje iz hodskih vasi	g. Bogojevič g. Perko g. Zupan g. Mohorič g. Finko g. Lumbar g. Rus g. Šubelj ga Matačičeva
Dražena, njegov stric		
Jurij Syka, rihtar iz Ujezda		
Matevž Pribek, kmet iz		
Ujezda		
Adam Ecl, imenovan Šalji-		
vec, iz Klenč		
Jakob Brychta, rihtar iz		
Postřekova		
Jurij Peč, rihtar iz Hodova		
Nemec, rihtar iz Klenč		g. Cvejič
Jiskra Rehuřek, godec		gna Sfiligojeva
Dorla, njegova žena		
Maksimilijan Laminger z Albenreuta, imenovan med Psoglavci Lomikar, poglavar plzenskega okraja, gospodar hodske zemlje		g. Zathey
Katarina, rojena Lobkovic, njegova soproga		g. Pugelj
Vaclav grof Sternberg, predsednik prizivnega sodišča		g. Debevec
Koš, Lamingerjev valpet		g. Habič
Sodni sluga		gna Kocuvan
Ječar		
Ženski glas za odrom		

Kozinova otroka. Hodi, vojaki, plemiči, sodniki, pisarji, Lamingerjevi gosti.

Dejanje se vrši 1695, do zadnje slike je minulo eno leto.

Prvo in drugo dejanje in poslednja slika se vrše na Hodske, prva slika tretjega dejanja v Pragi, druga v Plznu.

Nove dekoracije naslikal g. V. Skružny.

Kostumi: Gledališka krojačnica pod vodstvom ge Waldsteinove.

Janko in Metka.

Pravljijčna opera v treh slikah. Spisala A. Wette. Poslovenil
Mihael Markič. Vglasbil E. Humperdinck.

Dirigent: K. JERAJ.

Režiser: P. DEBEVEC.

Peter, metlar	g. dr. Rigo
Jera, njegova žena	ga Smolenska
Janko, } njiju otroka {	gna Saxova
Metka, }	gna Korenjakova
Veščica hrustalka	gna Kattnerjeva
Škrat peskovnik	ga Matačičeva
Škrat rosnik	ga Gaj-Jermanova

Angeli in otroci.

Prva slika: Doma. Druga slika: V gozdu. Tretja slika: Mede-
njačni hramec.

Deloma nove dekoracije: Skružny.

Vsebina: I. Janko in Metka, otroka revnih staršev, sta sama doma. Morala bi delati pa sta zelo lačna. Da bi laglje prenesla glad, pričneta plesati. Mati pride domov in se jezi nad njima. Za kazen morata v gozd po jagode. Vrne se oče z mesta in prinese živeža. Ko izve, da sta šla otroka v gozd, se zelo prestraši: v gozdu namreč stanuje čarovnica Hrustalka, ki male otroke peče in jé. Zato ju gre iskat.

II. Janko in Metka se v gozdu izgubita. Večer je. Sedeta na mah, molita in zaspita.

III. Zbudita se pred kočjo Hrustalke, ki zapre Jankota v hlev, Metki pa naloži hišna dela. Metka opazi, kako Hrustalka čara in zdaj začara Hrustalko, da zleze v peč. Medtem prideta oče in mati in vsi se veselo vrnejo domov.

Zavarovalnica in pozavarovalnica

GENERALNO ZASTOPSTVO

TRIGLAV

LJUBLJANA, GLEDALIŠKA ULICA

(palača Pokojninskega zavoda) ima s **6,000.000 Din**

največjo vplačano glavnico med jugoslov. zavarovalnicami

Dohodki premij l. 1922 **18,036.500 Din**

Škode l. 1922 **6,343.000 Din**

Gospodsvetski sen.

Narodna opera v dveh dejanjih s predigro. Besedilo spisala skladatelj in Franjo Roš. Vglasbil: Risto Savin.

Dirigent: A. BALATKA.

Režiser: O. ŠEST.

Dušan	g. Betteto – Zupan
Bernard, knez Korotana in Kranjske marke	g. Sowilski
Kneginja, njegova mati	ga Smolenska
Otokar I. Přemisl, kralj češki	g. Pugelj
Juta, njegova hči	ga Lewandovska
Grofica Andeška	ga Borova – Ropasova
Margareta, njena hči	g. Rewicz – gna Kattnerjeva
Mojmir, vitez, Bernardov prijatelj	g. dr. Rigo
Pastovčan, } kmeta {	g. Debevec
Gradekar, }	g. Banovec

Gosti, lovci, ljudstvo, vojaki.

Predigra se vrši v sedanjem času, prvo in drugo dejanje na Krnskem gradu in Gospodsvetskem polju.

Nove dekoracije: slikarna Narodnega gledališča pod vodstvom g. Skružnyja.

IG. KLEINMAYR & FED. BAMBERG, dr. z o. z., LJUBLJANA.

Pravkar izšlo: Edmond Rostand: *Cyrano de Bergerac*. Herojska komedija v petih dejanjih. Poslovenil Oton Župancič. Cena 65 Din.

Francoška književnost zadnjih 50 let nima ne premore dela, ki bi bilo v svoji dovornosti, vznešenosti in sijaju besede tako tipično francosko, kakor je Rostandov „Cyrano“. Z duhom poet, z vnanjostjo nosata grdoba; srce polno ljubozni, usta pre-lpevsjoča od po-meha nad seboj; lev, ki bi si mogle priložiti svet in se ne upa dvigniti oči od žene, ki jo ljubi - evo vam junaka te čudovite komedije! „Cyrano de Bergerac“ je uvrščen v letošnji repertoar ljubljanskega Narodnega gledališča.

V. BEŠTER ATELJE „**HELIOS**“
Oglejte si slike, Aleksandrova cesta 5

MIGNON.

Opera v treh dejanjih, po Goetheju napisala Mihael Carré in Jules Barbier, vglasbil Ambroise Thomas.

Dirigent: A. NEFFAT.

Režiser: V. SEVASTJANOV.

Mignon	gna Saxova
Filina	ga Gaj-Jermanova – ga Vesel-Polla k. g.
Viljem	g. Burja
Lothario	g. Betetto – g. Zupan
Laertes	g. Mohorič
Jarno	g. Pugelj
Friderik	gna Kocuvanova
Antonio	g. Perko

Prva dva dejanja se vršita v Nemčiji, tretje v Italiji v letu 1790.

Vsebina. 1. d. e. j.: Pred veselo krčmo, kjer popivajo meščani in nastopijo cigani s svojo umetnostjo, se pojavijo kot gledalci tudi igralci. Jarno, vodja ciganov, sili z bičem v roki Mignon, da bi pela. Viljem se zavzame zanjo. Cigani odidejo in puste Mignon Lothariju. Igralec Laertes svari Viljema, naj se čuva Mignon. On pa jo odkupi od ciganov in jo vzame, preoblečeno v deško obleko, s seboj.

2. d. e. j.: Filina se lišpa za predstavo. Nocoj bodo igralci nastopili v gradu. Filina je ljubosumna na Mignon, katera sklene raje ostati sama in se ločiti od Viljema.

Izprememba: Mignon, oblečena zopet kot ciganka, želi iz ljubosumja do Filine, da bi se paviljon podrl. Lothario ga zažge. Filina ji ukaže, prinesiti iz gorečega paviljona šopek cvetic, ki ga je pozabila v njem. Mignon uboga in Viljem jo komaj reši iz ognja.

3. d. e. j.: Bolno Mignon so prenesli v vilo Cypriani. Viljem spozna njeno ljubezen in jo vzljubi. Ko pa naenkrat odkrijejo, da je Mignon hči markijeva, ki mu je bila pred leti ukradena in katero je on, preoblečen kot Lothario, tako dolgo iskal in jo danes ves srečen našel, se tega dogodka vsi trije vesele.

ŠIVALNI STROJI

Mundlos ORIGINAL VIKTORIJA, 15 letna garancija.

Vse vrste jedilnega orodja. Velika zaloga zlatnine in srebrnine.

Jos. Šelovin-Čuden, Ljubljana, Mestni trg št. 13.

Lepa božična in novoletna darila.

Lepa darila za ženine in neveste.

Pavel Debevec :

Janko in Metka.

Opera „Janko in Metka“ je danes med najboljšimi nemškimi operami, kar jih je rodila powagnerska doba. Glasbena zgodovina pozna prav malo tako skromno prísrčnih del, tako neprisiljeno naivnih stvaritev, kakor je baš Humperdinckova pravljíčna opera „Janko in Metka“. Ohranila si je kljub svoji tridesetletni starosti še vedno dovolj močno priljubljenost, ki privabi danes marsikoga, kateremu se hoče nedolžnega, otroškega razpoloženja.

Opero je zložil Engelbert Humperdinck l. 1893. (Weimar) in velja splošno kakor nekak dokaz, da ne leži vsa sila nemške glasbe samo v heroičnih, nadnaravnih dejanjih starodavnih povesti, temveč da je Wagnerjev jezik mogočen prav tako tudi v naivni in nepatetični formi.

Besedilo je napisala skladateljeva sestra, gospa Adelaida Wette. Seveda nikakor ne z namenom pisati operni tekst. Dramatizirala je znano pravljíco o „Janku in Metki“ za svojo deco, kateri je hotela napraviti veselje. In ravno radi tega, da je tekst tako brez vsakega resnejšega namena, brez vnanjega šopirjenja, baš vsled tega se je tudi skladatelju tako dobro posrečila glasba.

Humperdinck je ustanovitelj pravljíčne forme v operi. Iskali in v tem poskušali so se mnogi že davno pred njim. Toda on je hotel priboriti tudi tej obliki življensko pravico v novi glasbeni drami, kar je bilo tem težje, čim več je bilo pristašev Wagnerjevega nazora, da je najboljša snov vedno ona, ki obdelava kaj nadnaravnega, silnega. Medtem, ko je v pravi muzikalni drami tvorbená sila dramatika, tragika silnih junakov — je pravljíčni operi ostalo vsega tega edinole pravljíca, čudovitost. — Treba je bilo torej ustvariti tako rekoč novo obleko tej pravljíci, da bi se gibala v krogih muzikalne drame ali z drugimi besedami „Wagnerskega“ sloga. Pravljíca ne pozna gorečih strasti, nikakih duševnih katastrof; vse je samo prosojno, čudovito.

Naravno je torej, da zahteva te vrste opera tudi vse drugačnega talenta. In ravno tega ima Humperdinck v tako veliki meri, kakor malokdo. Predvsem je nadvse imeniten humorist, ki združuje s tem redkim darom še Weberjevo iskreno ljubezen do romantičnega gozda.

Humperdinck obvlada svojo tvarino, nikdar ne pretirava. Le včasih, n. pr. v plesu čarovnice zadoni z vso silo Wagnerskega orkestra, toda še takrat mu kumuje hudomušnost, da ni težko opaziti rahle parodije.

Tako ima opera „Janko in Metka“ zgodovinski pomen. Prinesla je nov slog muzikalne drame, tako rekoč Wagnerja v pomanjšani, nikakor pa ne v poslabšani obliki.

GRIČAR & MEJAČ

ZALOGA OBLEK
ZA DAME,
GOSPODE IN OTROKE

LJUBLJANA, ŠEJENBURGOVA ULICA 3

VOGAL
KNAFLJEVE ULICE

Iz pisem Josipa Kainza.*

Otto Brahm je pisal 29. septembra 1883. v „Voss. Ztg“:

„Stojimo pred velikimi dogodki. To čustvo vlada v srcih vse publike našega mesta — kajti otvorilo se bo ‚Nemško gledališče‘. — Igrali so ‚Kovarstvo in ljubezen‘. Brahm je vse navdušeno pohvalil, samo pri novem igralcu Jos. Kainzu se je izrazil: „Ognjeviti gospod Kainz je bil Ferdinand; igralec, ki ima mnogo dragocenih darov, ki pa si pokvari z nelepo mimiko ves uspeh. Zdaj vleče usta navzdol, zdaj obrača lepe oči navzgor, zdaj mu spreletava obraz popolnoma nemotivirano smehljanje. Igralec naj stopi enkrat pred zrcalo in naj igra svojega Ferdinanda vsaj eno uro: stavim, da mu postane slabo.“ Druga vloga, ki jo je igral Kainz v Berlinu, je bil Pylades in ta tudi ni imel sreče. „Čisto divji talent,“ ga imenuje to pot imenovani slavni kritik, „ki niti ne ve, kaj prija njegovi zunanosti; svojo prav nič moško postavo dela še sam bolj mehkužno kot je in s tem napravlja prav neprijeten vtis, katerega njegov močni organ in ognjevit govor prav malo popravlja.“

Toda čez kratek mesec piše isti Brahm: „Kainz je Don Carlos, kakršnega nima noben nemški oder z Dunajčani vred. Vso vlogo obvladuje popolnoma i duševno i tehniško in pri vsem tem kakšna elementarna izvirnost, kak resničen ogenj, kaka topla naravnost! Kainz ustvarja iz srca in zato vpliva na srca vseh: tako globokega vtisa, kakor smo ga dobili pri njegovem govoru ob Pozinem trupu, ne dobiš zlepa v gledališču in ko je končal, je trajal aplavz cele minute.“

* Prinašali bomo izvleček iz pisem Josipa Kainza in obenem nekatera mesta iz spominov Sare Bernhardt, katera smo pričeli že v lanskem letniku. Te male črtice, ki jih bomo nudili našim čitalcem, nam bodo vsaj malo nudile vpogleda v življenje teh dveh velikih umetnikov. V življenje dveh velikih gledaliških umetnikov: saj je pri teh ljudeh življenje na odru in za odrom tako različno. Vendar pa vidimo, da je kljub maski in rampi velik človek velik, pa naj igra ali živi svoje privatno življenje. In ravno radi tega so naše črtice predvsem posvečene našemu igralškemu naraščaju. V vzpodbudo, tolažbo in kažipot!

„FORTUNA“ IMPORT
EKSPORT
trgovska družba **BIZJAK & COMP., Ljubljana**
Krekov trg 7-8
(poleg Mestnega doma)

En gros En detail
Emajlirana kuhinjska posoda
Prvovrstne kvalitete
po konkurenčnih cenah.

HED. ŠARC

Ljubljana, Šelenburgova ulica 5.

Perilo, opreme za neveste, platno,
prti in brisalke, žepne rute, švicarske vezenine, perje in puh.

Pralnica in likalnica.

Na Dunaju je gostoval 1892. pod Burckhardom v „Galeottu“, „Morituri“, „Hamletu“ in „Jüdin von Toledo“. Kritik Speidel, cerber stare dunajske tradicije, je grmel s svojega posvečenega prestola: „Kot tujec in v vsem svojem bistvu popolnoma tuje je vplival Jos. Kainz na občinstvo, ko je kot gost nastopil prvič v dvornem gledališču. Po prvem nastopu si že moral zdvojiti, ali bo ta igralec kdaj mogel privezati nase dunajsko publiko. In vendar je Kainz Avstrijec, da, skoro Dunajčan, ki je preživel svoja mlada leta v našem mestu. Seveda je zapustil Dunaj še kot deček, in se, ne oziraje se na domačo igralsko umetnost, učil v Severni Nemčiji. Prvo, kar Dunajčanom na njem ni všeč, je njegova zunajnost, ki čutno prav nič ne vpliva. Postavi manjka vsak čutni čar, ki ga Dunajčan le težko pogreša . . . Tuja postava, tuj govor, tuja mimika! . . . Šele po izbruhu strasti v zadnjem trenutku se je približal občinstvu. Tu se je čutil njegov nagli pulz in njegovo srce je bilo že bliže našim srcem. Ko je drugi večer igral v „Morituri“, je v naskoku premagal dunajsko občinstvo. Ljudi je zagrabilo, zvezalo in premagalo.“ — Dalje pravi: Na vprašanje, kako bo vplival Kainz na dvorno gledališče, moramo odgovoriti: razdiral bo in nanovo gradil. Taka življenja polna osebnost, ki stoji odločno na načelih moderne igralske umetnosti, bo v dvorno gledališče prinesla marsikaj novega . . . In to bo pomenilo bodočnost novega gledališča.“ — — Toda preidimo na nekatera njegova pisma, katerim bomo dodali opombe in pozneje tudi kratko biografijo.

I.*

Berlin, dne 19. septembra 1883.

Moja ljuba mamica!

Zakaj pa zopet te nepotrebne skrbi! Res Ti pišem celo danes le težko, dasiravno Ti nimam nič posebnega pisati. Stanovanja, ki bi mi ugajalo, še nimam. Dopoldan sploh nimam časa, da bi ga

* Kainz je igral pri otvoritveni predstavi „Nemškega gledališča“, ki ga je ustanovil L'Arronge, Ferdinanda v „Kovarstvo in ljubezen“. Na tem gledališču je ostal od 1883 do 1889. Prvo pismo piše svoji materi o prvih uspehih v Berlinu.

KIRURGIJA - ORTOPEDIJA

bandaže, obvezila in pasovi za dame, razni zdravstveni izpiralni aparati, varnostni gumi-izdelki

BESEDNIK IN DRUG, LJUBLJANA, Prešernova ulica 5

Telefon št. 439

Telefon št. 439

Hotel „SOČA“, Ljubljana

Lastnik K. POTOČNIK, Sv. Petra cesta 5

Telefon št. 531

Telefon št. 531

iskal, kajti dopoldan imam skušnje za „Mennonite“ in drugim ljudem moram tudi pisati. Nimaš pojma, na koliko pisem moram odgovarjati. Od vseh mogočih strani čestitke, celo od Ganghoferja iz Königssee. Pri njem smo bili že večkrat povabljeni, tudi v Potsdamu. — Včeraj mi je pisala Pausinger, Včeraj so me povabili na gostovanje v Monakovo. Igram naj pri posebni predstavi Rustana. Ker bo pa takrat pri nas „Don Carlos“, mi ravnatelj L'Arronge še ne more dati dovoljenja. Monakovski ravnatelj pa hoče imeti takoj odgovor, sicer mora kdo drugi vlogo naštudirati. Pa saj to je zame preveč. Vloga, potovanje, predstava in takoj nato zopet nazaj — jaz res ne zmorem vsega tega.

V par dneh upam, da Ti bom sporočil o lepem tapetovanem stanovanju, ki ga najbrže dobim, čisto tako, kakršnega si Ti želiš; samo o najemnini se moramo še pogovoriti.

„Mennonit“ bo nekaj posebnega! V ponedeljek je premiera in jutri je zopet „Kovarstvo in ljubezen“. Sploh je v Berlinu življenje čisto drugačno kot v kakem malem mestu. Ko prideš sem, boš že videla!

Torej ne skrbi preveč, ako par dni ne dobiš pisma od mene. Kako Ti gre? Tudi Ti nisi meni že dolgo pisala. Sedaj pa zbogom, skušnja je trajala od 10. ure do pol 3. ure, do 4. ure sem sedel pri kosilu, potem sem šel malo na zrak in potem sem Ti pisal. Ob 7. uri moram pa že v gledališče.

Torej zbogom in nikar ne skrbi, meni gre prav dobro. Sicer bi že davno brzojavil pöte. Zbogom, piši kmalu in sprejmi milijon poljubov od Tvojega nad vse Te ljubečega, zadovoljnega
Josipa.

II.

Berlin, 25. oktobra 1883.

Preljuba mamica!

V naglici par vrstic. Predvčerajšnjim smo igrali prvič „Mennonita“. Senzacionalen triumf! Wildenbruch (avtor) je moral desetkrat pred zastor! Ker so med in po predstavi kakor neumni klicali tudi moje ime, se je za umetnike zahvalil avtor v zelo lepem govoru. Objel in poljubil me je po predstavi, potem pa smo bili v družbi

Papirna trgovina
IVAN GAJŠEK

Ljubljana, Sv. Petra cesta 2.

Fini pismeni papir v kartonu in mapah, umetniške razglednice, vedno nove, fini noteži, poezije, albumi.

*Primerna darila
za Miklavža, božič, Novo leto.*

*Tu- in inozemski časopisi
se dobe v trafiki v Šelenburgovi ulici.*

prvih žurnalistov in pisateljev berlinskih. Vsi od kraja so me zelo hvalili. Priloženo Ti pošiljam največji berlinski list „Börsen-Courier“; kritika je od enega največjih kritikov. V vseh časopisih brez izjeme sem prebil led. Hura! Prva, neoporečna zmaga, ki si jo je priborilo „Nemško gledališče“ — in jaz sem bil zastavonoša! Ti — to ni nobena malenkost za Berlin! Avtorjev založnik mi je dan pozneje iz navdušenja poklonil vse njegove novele — na, kratkomalo: ljudi sem zagrabil kakor kako staro rokavico. Ko bi le slišala, kako je ta izredno fina, blazirana publika venomer kričala „Kainz!“ — kakor da so sedeli v gledališču sami čevljarji! Danes igramo zopet. Sedaj pa zbogom!

In da ne pozabim! Zgubil sem recept za želodčne kapljice. Pošlji mi ga! Zbogom — tisoč poljubov od

Tvojega srečnega Josipa.

(Dalje prihodnjič.)

OSIP ŠEST:

In kamor se oko ozre.

(Dalje.)

Pod zvoki eksotične muzike pleše marka svoj ples. Svoj smrtni ples, tako pravijo. Velike trgovine, Wertheim, Tietz predstavljajo nekake ogromne grobove. Tiste široke, prostorne dvorane, nabite z najpestrejšo robo, kjer so se pred enim letom še drenjale množice odjemalcev (odjemalk, ha!) so danes skoraj prazne. Več je uslužbencev kot kupcev . . . Morda je samo domišljija, morda je tudi res, da sem dobil od tistih prodajalcev in prodajalk vtis, da ne prodajo radi, da imajo take in take ukaze, fermane . . . Ne prodati, ker marka pada! . . . Pada . . . In je res žalostno, tako žalostno, da je že komično — in moja žena se tega veseli . . . Kupuje zjutraj klobuk, ta stane četr t milijona, kar znaša krog šestdeset dinarjev, kupi ga pa šele popoldne — klobuk stane že tristo tisoč — to je popoldne manj kot petdeset dinarjev. V resnici je klobuk dražji, v resnici je klobuk cenejši. O logika, o aritmetika, transakcije . . . V resnici dražji, v resnici cenejši . . .

Zjutraj grem k brivcu. In tam me uredi in popravijo . . . Obenem pa spoznajo tujca v meni . . . To se pravi: tisti, ki me brije, spozna to . . . In se že pri izvajanju svojega poklica maščuje na meni . . . Za Ruhrsko ozemlje, za preganjane brate . . . Jaz vse mirno prenašam, mislim na gospoda Navinška, in vprašam, ko sem gotov, kaj dolgujem . . . Stojim pred blagajno, pri blagajni šef brijačev, za

Manufaktura

vseh vrst in najboljše kakovosti.

Na drobno in debelo. Najnižje cene.

„**DANICA**“

Majzelj & Rajšelj

Ljubljana, Turjaški trg 1.

Usnje

vseh vrst in najboljše kakovosti.

Na drobno in debelo. Najnižje cene.

njegovim hrbtom, zrcalo . . . Veliko, lepo, imenitno brušeno . . . In to zrcalo ima navado, kot jo imajo navadno vsa zrcala, da kaže vse tisto, kar se godi pred njim . . . In pred njim se godi, da dela moj inkvizitor za mojim hrbtom gospodu šefu pri kasi, internacionalno gesto: pritisni ga (po ljubljansko „za uh' ga useki“). Šef razume: „Achzigtausend Mark, bitte!“ „Kako,“ vprašam, in gospod šef ponovi številko. Poleg zrcala visi tabela s stalnimi cenami, ah ne, s cenami, ki veljajo trenutno . . . Tam stoji, da stane briti tri tisočake, da stane puder en tisočak in deset od sto za postrežbo . . . In v sveti jezi preračunam na dinarje — osemdeset tisoč, to je dvajset dinarjev — danes — gospod Navinšek, kolikokrat me obrijete za ta denar, v Vašem ateljeju . . . Tako se je zgodilo, da sem položil osemdeset tisočakov šefu v roko s pripombo, da se podam ta hip, ta trenutek v urad, kjer lečijo navijalce cen . . . Samo lično besedico „Wuchereramt“ sem izpregovoril in cirkus je bil gotov: da je bila pomota, da ni razumel pomočnika, da mu vzamejo koncesijo, da je uničen, da moram oprostiti, da stane moja zadeva samo pet tisočakov . . . nebroj opravičil. In vse zaradi tiste lične besedice . . . Če bi je ne bilo in če bi bile njegove besede in želje opravičene, bi nosil danes brado! Častna beseda — brado . . .

(Dalje prihodnjič.)

Zajutrkovalnica

T. Mencinger

Ljubljana

Sv. Petra cesta št. 43

Pristna vina Nizke cene

Zahtevajte povsod našo domačo

KOLINSKO CIKORIJO

izvrsten pridatek za kavo

Pisarniške potrebščine ovojni, pisalni in
pisarniški papir
in trgovske knjige priporoča papirnica
IVAN BONAČ v Ljubljani, Šelenburgova ul.

Kavarna, slaščičarna in pekarna
JAKOB ZALAZNIK
Ljubljana, Stari trg št. 21

TRGOVSKA BANKA, D. D.
LJUBLJANA, ŠELENBURGOVA UL. 1
IZVRŠUJE VSE BANČNE TRANSAKCIJE NAJKOLANTNEJE

„Orient“, družba z o. z., Ljubljana
Tovarna oljnatih barv, steklarskega kleja, lakov in
firneža – Zaloga pleskarskih in slikarskih potrebščin

SREČKO POVŠE
uglaševalec klavirjev v operi in pri privatnih strankah
Ljubljana, Tržaška cesta 43

Modna krojačnica za gospode in dame
J. Sušnik, Ljubljana, Sv. Petra cesta 16

„Adrija“

mednarodna transportna in komisijaska družba z o. z.
Ljubljana, Dunajska cesta šte. 31 – Maribor, Raket, Josenloo
Naslov za brojavke: „Adrijasped“ – Tekoči računi: Zadrúna gospodarska
banka – Internibanski telefon št. 721

Mednarodni transporti – Prevoz vsakovratne robe – Vkladišcanje robe
– Komisija – Carinsko posredništvo – Transportno osiguranje –
Zbirni promet na vse strani – Prekomorski transporti – Zastopništva
in zveze v vseh večjih trgovskih centrih tuzemstva in inozemstva

Založna knjigarna
Ig. Kleinmayr & Fed. Bamberg družba
z o. z.
Ljubljana, Miklošičeva cesta šte. 16

CLA
MOR

A SINKOVIC
NASI K SOSS
LJUBLJANA * MESTNI TRG * 19

MODNA * TRGOVINA *
ZA * DAME * IN * GOSPODE *

Urejuje Fran Lipah. — Tiska Delniška tiskarna, d. d. v Ljubljani.

Cena 4 Din.